

Opdat wij hen niet vergeten

Mientje Wijler-van Essen (64 jaar),

Geboren 1876,

Vermoord op 13 maart 1943 in Sobibor

Henriëtte Meijer-Wijler 54 jaar),

Geboren 1888,

Vermoord op 25 januari 1943 in Auschwitz

Oosterwal 19 Lochem

Klein Azink 6

7214 CA Epse

info@stolpersteinelochem.nl

Triodos NL92 TRIO 0788783564

Mientje Wijler-van Essen werd op 11 april 1878 in Dalfsen geboren. Op 22 augustus 1907 trouwde ze daar met de Lochemse veehandelaar **Abraham Levi Wijler**, geboren op 6 juli 1877. Hij kwam uit het gezin van negen kinderen van **Samuel Wijler** en **Martha de Groot**. Op zijn beurt is Samuel weer een van negen kinderen van Abraham Levi Wijler en Eva Levi Roos. Goed beschouwd zouden we dit echtpaar kunnen zien als de oorsprong van de Lochemse Wijlerstamboom.

Abraham Levi Wijler is 62 jaar geworden. Abraham Levi stierf een natuurlijke dood in Lochem in 1939.

Foto van Abraham Levi Wijler, uit het Joods Monument

Mientje zou hem vier jaar overleven. Zij werd vermoord in 1943 in Sobibor en was een zus van Adolf Wijler (Paul Krügerstraat 4 in Lochem) en van Salomon Wijler (Kastanjelaan 1 in Lochem). Mientje en Abraham Levy hadden twee kinderen, de oudste was **Salomon Israel Wijler**, die 28 jaar werd en is vermoord in Mauthausen. Voor hem wordt eveneens op 22 maart een Stolperstein gelegd in Ruurlo. Deze zoon die korthedshalve Lo werd genoemd, woonde met zijn

vrouw **Reina Johanna Kropveld** in het begin van de Dorpstraat in Ruurlo. Zij hadden een kledingwinkel.

De jongere zoon is **Samuel Wijler**, die de oorlog overleefde. Hij was getrouwd met **Elisabeth Spetter** en het stel kreeg drie kinderen. Hij overleed in 1982 in Soest.

Mientje besloot begin 1943 onder te duiken. Desondanks werd ze begin maart opgepakt waarna ze op 6 maart in Westerbork werd geïnterneerd. Haar verblijf was van korte duur: vier dagen later volgde transport naar Sobibor waar ze op 13 maart 1943 on het leven werd gebracht.

In haar woning huisde ook **Henriëtte Meijer-Wijler** (1888-1943), geboren 15 mei 1888 in Lochem. Zij was getrouwd met runderslager **Meier Meijer**, geboren in 1876 in Borculo. Meier was twaalf jaar ouder en stief in 1920, slechts enkele jaren na de geboorte van twee zonen, **Samuel** (Sam) in 1916 en **Hartog** (Harrie) in 1918.

Vanaf 24 april 1929 werkte Henriëtte in het Joods Ziekenhuis in Rotterdam. Kennelijk woonde ze daar intern. In november 1940 keerde het gezin terug naar Lochem en trok het in bij Mientje Wijler-van Essen op Oosterwal 19, later omgenummerd door de gemeente Lochem naar Oosterwal 26.

Haar zoon Sam woonde inmiddels in Amsterdam en Harrie in Rotterdam.

Henriëtte heeft op haar Joodse Raadkaart de afkorting A.B. staan, wat staat voor Het Apeldoornse Bosch, een psychiatrisch ziekenhuis in Apeldoorn. Hier werd volgens Joodse tradities geleefd en behandeld. Henriëtte werd er op

26 oktober 1942 opgenomen. Drie maanden later, van 22 tot en met 24 januari 1943 werden alle bewoners samen met het voltallige personeel op last van SS'er Aus der Fünten naar Westerbork afgevoerd. Henriëtte wordt aangetroffen tussen de meer dan duizend namen op de betreffende transportlijst. Daarna werden ze direct (in wagons op elkaar gestapeld) getransporteerd naar Auschwitz en op 25 januari 1943 vergast. Samuel en Hartog trof zes dagen later hetzelfde lot.

Over het lot van de familie Wijler in Lochem verscheen een uitgebreid artikel van de hand van Eddy ter Braak in Het Land van Lochem, het vakblad van het Historisch Genootschap van Lochem, Laren en Barchem ¹.

Meer informatie over leden van deze familie en waar zij woonden, vindt de lezer in de folder over Salomon Wijler en Paula Wijler-Vomberg, Kastanjelaan 1 in Lochem, over Samuel Wijler, Paul Krügerstraat 4 in Lochem, en over Abraham Israel Wijler en Leida Wijler-Leverpoll, Molenstraat 3 in Lochem.

¹ Land van Lochem 2020-03, blz. 5-14 getiteld "De Lochemse familie Wijler en de Tweede Wereldoorlog".